

Finnveran rahoitustoiminnan sääntely

Sisältö

1. Finnveran suhde valtioon
2. Finnveran rahoitustoimintaa ohjaavat säädöskehikot
3. Finnveran lakiin perustuvat tehtävät
4. Finnveran myöntövaltuudet
5. Yrityskokoon liittyvät rajoitukset
6. Toimialarajoitukset
7. Valtiontukisääntely
 - i. Mistä on kyse?
 - ii. Finnveran rahoitukseen sisältyvä tuki
 - iii. Miten valtiontukisääntely vaikuttaa käytännössä?
 - iv. Vaikeuksissa olevien yritysten rahoitus

Finnveran suhde Suomen valtioon

- Finnveran asema julkisena rahoittajana perustuu erityisesti seuraaviin seikkoihin:
 - Valtio omistaa Finnveran koko osakekannan.
 - Osa Finnveran myöntämästä rahoituksesta voi sisältää valtion maksamaa korkotukea tai takausprovisiotukea. Finnvera välittää tämän tuen täysimääräisesti asiakkaille.
 - Valtio kattaa osan Finnveran luotto- ja takaustappioista, mikä mahdollistaa suuremman riskinoton.
 - Valtio vastaa viime kädessä suoraan Finnveran myöntämistä takauksista ja vientitakuista.
 - Valtio myöntää takauksia Finnveran omaan varainhankintaan liittyen;
- Finnveran on huomioitava kaikessa rahoitustoiminnassaan EU:n valtioneuvoston sääntö, koska valtiolla on merkittävä rooli Finnveran toiminnassa.

Finnveraa ohjaavat säädökset

- Finnveran koskevat erityissäädökset:
 - Finnveran perustamislaki (442/1998),
 - Finnveran yhtiölaki (443/1998);
 - Finnveran toimintalaki (445/1998);
- Vientitakuutoimintaa koskevat:
 - Valtiontakuurahastolaki (444/1998);
 - Vientitakuulaki (422/2001);
 - Alustakauslaki (573/1972);
- Finnveran rahoitustoimintaa koskevat EU- ja kansainväliset säädökset:
 - Euroopan unionin kilpailulainsäädäntöön kuuluvat valtiontukia koskevat säännökset;
 - Vientitakuutoimintaa koskevat OECD:n ja WTO:n säännökset;
 - Finnveran tuloverovapauteen liittyvä Euroopan komission antama päätös;
- Valtioneuvoston sitoumukset ja ministeriön päätökset:
 - Valtioneuvoston Finnveralle antamat luotto- ja takaustappiokorvauksia, korkotukea sekä takausprovisiotukea koskevat sitoumukset;
 - Työ- ja elinkeinoministeriön Finnveralle vuosittain asettamat omistaja- ja elinkeinopoliittiset tavoitteet sekä muu omistajaohjaus;
- Finnveran toiminnassa osittain sovellettava hallinto-oikeudellinen säännöstö:
 - Hallintolaki;
 - Kielilaki;
 - Hankintalaki;

Finnveran lakiin perustuvat tehtävät

- Finnvera tarjoaa rahoituspalveluja, joilla se
 - edistää ja kehittää erityisesti pk-yritysten toimintaa
 - edistää yritysten vientiä ja kansainvälistymistä
 - edistää valtion aluepoliittisten tavoitteiden toteutumista
- Yhtiön tehtävä on korjata rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita, minkä vuoksi pääsääntönä on riskinjako muiden rahoittajien kanssa
- Rahoituspalveluja ovat lainat, takaukset, takuut, pääomasijoitukset sekä ns. viennin jälleenahtaus
- Rahoitettavan toiminnan tulee olla aina elinkeinotoimintaa ja yritysmuodossa harjoitettavaa

Finnveran myöntövaltuudet

- Kotimaan rahoituksen vastuukatto on enintään **4,2 miljardia** euroa
= vastuut, jotka valtion luotto- ja takaustappiositoumuksen piirissä
- Valtio sääntelee lisäksi vuosittaista rahoituksen myöntöä:
 - Korkotuellisten lainojen myöntövaltuudet vahvistetaan valtion talousarviossa (myöntövaltuus 2010: 273 milj. euroa / 2009: 243 milj. euroa);
 - Korkotuettomien lainojen ja takausten myöntövaltuudet vahvistaa TEM kuultuaan VN:n raha-asianvaliokuntaa (myöntövaltuus 2010: 800 milj. euroa / 2009: 860 milj. euroa);
- Vientitakuuvastuiden vastuukatto → enintään **12,5 miljardia** euroa
- Toiminnan tulee olla pitkällä aikavälillä olla itsekannattavaa sekä kotimaan että viennin rahoituksen osalta

Yrityskokoon liittyvät rajoitukset

- Finnveran kotimaan rahoitustoiminnan (lainat ja takaukset) tulee kohdistua pääasiassa pk-yritysten rahoittamiseen;
- Komission pk- määritelmä:
 - Henkilöstömäärä vähemmän kuin **250 henkeä JA**
 - Liikevaihto enintään **50 milj. euroa TAI** taseen loppusumma enintään **43 milj. euroa**;
 - Lisäksi omistusrakenne huomioitava:
 - Yli 25 %:n yritysomistaja tai yli 25 %:n osuus toisessa yrityksessä (omistusyhteisyritys) → omistusosuutta vastaava osuus toisen yrityksen tunnusluvuista lisätään
 - Yli 50 %:n yritysomistaja tai yli 50 %:n osuus toisessa yrityksessä (sidosyritys) → toisen yrityksen tunnusluvut lisätään kokonaisuudessaan
 - Yli 25 %:n omistus julkisella taholla → ei ole pk-yritys
 - Pääomasijoittajien osalta alle 50 %:n omistusta ei huomioida, mutta yli 50 %:n omistus aiheuttaa sen, että pääomasijoittajan ja sen muiden enemmistösijoitusten tunnusluvut lisätään kokonaisuudessaan

Yrityskokoon liittyvät rajoitukset

- Suurille yrityksille luottoja ja takauksia voidaan myöntää vain
 - tukialueilla mikäli rahoitukselle on erityiset perusteet.
 - tukialueiden ulkopuolella mikäli rahoitukselle on erityiset perusteet ja yrityksen henkilöstömäärä on enintään 500 henkeä tai suuryritys – status johtuu esim. pääomasijoittajan enemmistöomistuksesta.
 - suhdannerahoituksen osalta, mikäli yrityksen henkilöstömäärä on enintään 1000 henkeä eikä yritys ole konserniyhteydessä suuryritykseen.
 - suhdannerahoituksen osalta em. 1000 hengen enimmäisrajakin voidaan tietyin erityiskriteerein ylittää.
- Suuria yrityksiä voidaan lisäksi rahoittaa em. riippumatta silloin, kun kyse on vientitoimituksiin liittyvästä käyttöpääomarahoituksesta, viennin toimitusvakuuksista sekä vientitakuista.

Toimialarajoitukset

- Finnveran toimintalaki rajaa rahoitustoiminnan ulkopuolelle
 1. rakennusliiketoimintaan kuuluvan perustajaurakoinnin.
 2. metsätalouden.
 3. maatalouteen kuuluvan peltoviljelyn ja karjatalouden.
- Valtiontukisääntelyssä on lisäksi toimialakohtaisia rajoituksia:
 - mm. hiili- ja terästeollisuus, audiovisuaalinen tuotanto, laivanrakennus.
 - kalastukseen ja maataloustuotteiden jatkojalostukseen sekä markkinointiin liittyä erityissääntelyä.

EU:n valtiontukisääntely – mistä on kyse?

- Kaikki julkinen rahoitus voi sisältää valtiontukea, joka on lähtökohtaisesti kielletty ja tiukasti kontrolloitu EU:ssa
- Perustamissopimus ja muut EU-normit sisältävät käytännössä suuren joukon poikkeuksia, jotka sallivat valtiontuen osana julkista rahoitusta
- Finnvera on julkisena rahoittajana valtiontukisääntelyn alainen ja Finnveran rahoitus myönnetään eri ”tukiohjelmien” puitteissa
- Finnveran rahoitukseen sovellettavat tukiohjelmat:
 - Pk- yritysten investointien rahoitus → Pk –tuki / yleinen ryhmäpoikkeusasetus
 - Muu rahoitus → Vähämerkityksinen tuki / de minimis
 - Pelastamis- ja rakenneuudistustuki

Finnveran rahoitukseen sisältyvä tuki

- Finnveran rahoitukseen liittyvä valtiontuki \neq rahoitukseen mahdollisesti liittyvä konkreettinen korkotuki tai takausprovisiotuki
→ eli Finnveran rahoitus voi sisältää valtiontukea, vaikka ei käytettäisi lainkaan korkotukea / takausprovisiotukea
- Finnveran rahoitukseen sisältyvän laskennallisen valtiontuen määrä riippuu hinnoittelusta
 - Todellista korkoa / takausprovisiota verrataan EU:n vahvistamaan ns. referenssitason
 - Jos todellinen korko / takausprovisio **ylittää** referenssitason, rahoitukseen ei sisälly tukea (tukielementtiä ei muodostu)
 - Jos todellinen korko / takausprovisio **alittaa** referenssitason, rahoitukseen sisältyy tukea (tukielementti muodostuu)
→ Tuen määrä lasketaan koko maturiteetilta diskonttaamalla tukielementti sen nettonykyarvoon

Finnveran lainarahoitukseen sisältyvä tuki

- **Referenssikorko** = komission määrittelemä **pohjakorko** (IBOR12) + yrityksen riskiluokan ja käytössä olevien vakuuksien mukaan määräytyvä **riskilisä**
- Pohjakorko on tällä hetkellä 1,24 % ja riskilisä vaihtelee 0,6 % - 10,00 % välillä
- Esim. aloittavan yrityksen riskilisä on aina vähintään 4,0 %, jolloin alin tueton korko on 5,24 %
- Käytännössä Finnveran lainarahoitus sisältää useimmiten laskennallista tukea

Riskilisät määrittävä taulukko

Vakuudet /Tappio-osuus

Luokitus (Finnveran luokka)	Hyvät	Tavanomaiset	Heikot
Erittäin hyvä AAA - A (A1 - A2)	60	75	100
Hyvä BBB (A3 - B1)	75	100	220
Tyydyttävä BB (B2)	100	220	400
Huono B (B3)	220	400	650
Erittäin huono C (C)	400	650	1 000

Takaukseen sisältyvän tukielementin laskenta

- Takauksiin katsotaan sisältyvän tukea, jos yritykseltä perittävä takausprovisio alittaa takaustiedonannon mukaisen tuettoman hinnan
- Tueton hinta on joko takaustiedonannossa julkaistun ns. safe harbour –taulukon mukainen hinta tai poikkeustilanteissa ”aito markkinahinta”
- Safe harbour –hintaa määrätty yrityksen riskiluokan mukaan
- Aito markkinahinta on pankkien vastaavasta riskistä perimä hinta
- Tuen määrä lasketaan takauksen voimassaoloajalta diskonttaamalla hintaerosta johtuva tukielementti sen nettonykyarvoon

Takausten safe harbour -taulukko

Luokitus (Finnvera luokka)	Tueton hinta p.a.
Erittäin hyvä AAA – AA-	0,4 %
Erittäin hyvä A	0,55 %
Hyvä BBB	0,8 %
Tyydyttävä BB (B1)	2,0 %
Tyydyttävä BB- B+ (B2)	3,8 %
Huono B – B- (B3)	6,3 %
Erittäin huono C	Ei safe harbour -hintaa

Aloittavien yritysten safe harbour –hintaa on vähintään 3,8 % p.a.

Miten valtiontukisääntely vaikuttaa käytännössä?

- Rahoitukseen sisältyvä laskennallinen tuki on sovitettava tukiohjelmien enimmäistasoihin
 - Pk- yritysten investointien rahoituksessa (pk-tuki) enimmäistukitasot ovat 20 % (pienet yritykset) ja 10 % (keskisuuret yritykset) investoinnin määrästä
 - Käyttöpääomarahoituksessa ja suurten yritysten investointien rahoituksessa (väliaikainen tuki / de minimis –tuki) yrityskohtainen enimmäistukimäärä on 500.000 euroa / 3 verovuotta
 - huom. 500.000 euroa vielä vuonna 2010 → normaalisti 200.000 euroa
 - Tuen enimmäistasojen seurannassa on huomioitava myös samaan hankkeeseen / samalla yritykselle myönnettävä muu julkinen rahoitus (TE -keskus, Tekes, kuntien avustukset jne.)
 - Mikäli tukiohjelmien enimmäistasot ylittyvät, on rahoituksen ehtoja muutettava siten, että laskennallisen tuen määrä pienenee
- käytännössä korkoa nostamalla, laina-aikaa lyhentämällä tai lainamäärää pienentämällä

Miten valtiontukisääntely vaikuttaa käytännössä?

- Valtiontukisääntely asettaa tietyissä tilanteissa rajoituksia rahoitusosuudelle:
 - Takausten osalta Finnveran enimmäisosuus taattavasta lainasta tai muusta vastuusitoumuksesta on 80 %;
 - Investointien rahoituksessa julkisen rahoituksen enimmäisosuus on 75 %:a kokonaisrahoituksesta niissä tilanteissa, joissa ELY – keskus myöntää investointiavustuksen;
- Samaan hankkeeseen kohdistuva, eri julkisten toimijoiden myöntämä rahoitus on sovitettava tiettyihin enimmäistasoihin
 - edellyttää koordinaatiota rahoittajilta
 - mikäli ELY- keskus myöntää enimmäisavustuksen, estyy Finnveran lainarahoitus useimmiten kokonaan samassa hankkeessa

Vaikeuksissa olevan yrityksen rahoitus

- Jos yritys on **menettänyt yli puolet** osakepääomastaan (OY) tai kirjanpidon mukaisista omista varoistaan (KY) ja **yli neljännes** on menetetty viimeisen **12 kk:n** aikana
- Tai jos se yhtiömuodosta riippumatta täyttää edellytykset konkurssiin asettamiselle
 - katsotaan sen olevan **ns. vaikeuksissa oleva yritys**
 - Finnvera voi rahoittaa vaikeuksissa olevaa yritystä tai muuttaa aiemman rahoituksen ehtoja vain seuraavissa tilanteissa:
 1. Kyseessä on virallinen yrityssaneeraus
 2. Ns. väliaikaisen tuen puitteissa, jos yritys ei ollut vaikeuksissa 1.7.2008
 3. Rahoitus toteutetaan EU:n pelastamis- ja rakenneuudistustuen puitteissa (käytännössä lyhytaikainen siltarahoitus ja sitä seuraava saneerausohjelma)
 4. Rahoitus tai muutos toteutetaan yhdessä markkinaehtoisten rahoittajien kanssa – edellytettävä markkinaehtoisen rahoituksen vähimmäisosuus on 25 – 50 % riippuen tukialueesta ja yrityskoosta
 5. Lainoin, jos korko ylittää referenssitason (=ei tukea)